

Eikenhout

Ooit hoorde ik een soort fabel: een Amerikaan en een Nederlander ontginnen een stuk grond. Beiden brengen de bodem met zweet en toewijding in cultuur. Beiden moeten na een tijdje constateren dat de opbrengst magertjes is. De Amerikaan neemt zijn verlies en begint ergens waar de vooruitzichten rooskleuriger zijn opnieuw. De Nederlander blijft koppig zijn stukje grond bewerken; er zit immers al zoveel werk in! Bovendien wil hij zijn eigen verleden niet verloochenen.

Vraagje: wie is hier duurzaam bezig?

Er is iets eigenaardigs met het woord 'duurzaam'. Het begrip kan visionaire vergezichten openen, die leiden tot prachtige praktische innovaties. Ook politiek kan duurzaamheidsdenken een ware zegen zijn, omdat het gestolde politieke verhoudingen weer vloeibaar maakt. Rond het begrip 'duurzaamheid' kunnen idealisten van verschillende politieke pluimage elkaar immers fris ontmoeten, en opnieuw nadenken over hoe zij een systeem willen inrichten. Duurzaamheidsdenken heeft goede papieren om een echte doorbraak te bewerkstelligen.

Van oudsher heeft duurzaamheid ook een andere betekenis: die van langdurend. Eikenhout is bijvoorbeeld heel duurzaam; zo'n eikenhouten kast zal langer op z'n pootjes blijven staan dan jij. Deze invulling van duurzaamheid heeft weinig op met vernieuwing en beweeglijkheid. De associaties zijn juist met traditie, stabiliteit, en doorgaan op de ingeslagen weg.

Dat is de duurzaamheid van de boer die stug voortploegt in de voren van de voorvaderen – misschien wel tegen beter weten in. Het type boer dat tegen heug en meug zijn bedrijfsvoering aanpast als de buitenwereld dat afdwingt, maar zelf nooit echt op andere voeten komt te staan. De boer die zich eerst en vooral richt op zekerheden die verloren dreigen te gaan.

Bevrijdende duurzaamheid vraagt om een meer Amerikaanse instelling. Voel duurzaamheid als appèl en wees bereid tot een ware transitie. Ergens zul je vermoedelijk verlies moeten nemen. Maar alleen zó krijg je een andere wereld.

Marjan Slob